

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ant. Augustini Archiep. Tarracon. De Emendatione Gratiani Libri Duo

Agustín, Antonio

Dvisbvirgi ad Rhenvm ; Arnhemii, 1676

XIV. De eadem re.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10603

clero, & plebi Viennensis ecclesie esse scribit, sed Anselmus^a ita inscripsit. *Nicolaus Episcopus clero, & plebi Nonensis ecclesie.* In libro Veronensi est, *electo, & clero ecclesie Nonensis.* Quid tu ex Romanis libris habes? B. Libri cujusdam tui mentionem vidi in Thomastico libro; eum esse existimo, quem tu Veronensem appellasti. Eadem enim scriptura est in utroque libro. A. Incertum igitur hoc relinquamus hodie caput.
 11 De ceteris alio die agemus.

De eadem Re.

DIALOGUS DEGIMUSQUARTUS.

Cætos nos fecit recens ex urbe tabellarius, qui attulit aliquot Gratiani pagellas ad te G. missas, ut cognoscere posses, qualis esset, quæ propediem finem accipiet, Romana juris Pontificii editio. Eas igitur ad te pagellas adferimus, ut quid tibi videatur, scire possimus.

H h 2

A. Per-

^a *Ansel. lib. 5. c. 42. in addit.*

II In eodem libro inscriptio cap. 8. *Romanis de consecrat. dist. 1. hæc est.* Item Papa electo, & clero Nonensis ecclesie. Ecclesia, id est, catholicorum collectio &c. In margine est. Anselm. l. 5. c. 42.

A. Pergratum mihi est, perque jucundum, quod dicis. Ipsas igitur Pagellas videamus. C. Cur idem caput vario genere litterarum scriptum est? A. Sic distinguntur, ut opinor, Gratiani verba à verbis aliorum. Sed & aliis litteris verba selectorum virorum conscripta sunt, aliis scholia Joannis Teutonici, & aliorum interpretum. B. Numeros addunt singulis capitibus sed an sequantur Contii editionem, ignoro. Illud videntur retinuisse ex aliorum vulgari usu, quod singulis paginis addunt, Decreti secunda pars. A. Conferte has pagellas cum meis libris, & ad me postea varietatem referre poteritis. Hodie de *Nicolai titulis* agemus. C. Ita fiet. A. *Titulo quinto* de decretis Romanorum Pontificum agitur. *Caput primum* ab Ivone,^a & Gratiano,^b & Cochleæ, & Demochare *Nicolai* esse dicitur ad *Michaëlem Imp.* Ego ad *Photium CP.* scribendum censeo, ex *epist. vi. registri Romæ* editi, cujus initium est, *Postquam beato Petro,* quæ lecta est in octava synodo CP. actione quarta.^c *Alterum caput* apud Ivonem^c inscribitur,

^a Ivo par. 4. c. 211. decret. ^b Dist. 11. cap. 2.
^c Ivo par. 5. c. 33. decret.

I Distin. 11. cap. 2. in Gregoriana editione hæc inscriptio est, Item Nicolaus Papa I. Michaëli Imperatori. Consequens est &c. In marg. hæc sunt.

bitur, *Nicolaus Archiepiscopus per Gallias*: apud Gratianum^a vero, *Archiepiscopis, & Episcopis per Galliam constitutis*. Id confirmatur ex *epist.* XIV. in *appendice bibliothecæ*, cujus initium, *Quamvis singularum*; in qua est, *apud Gallias*, pro *per Galliam*. Ejus exemplum unus ex selectis viris ante aliquot annos ad me misit, quod ea confirmari putaret omnium veterum Romanorum Pontificum epistulas, quas Isidorus Mercator refert. B. In veteri libro, qui Achillis Statiï fuisse dicebatur, eadem extat, cujus exemplum cum aliis attuli. Sed nihil illic inveni de Isidori collectione scriptum. Ad fine tamen huic argumentum tractatur. Non esse rejiciendas Pontificias epistulas, licet in Corpore canonum non inveniantur. A. Ita est, ut dicis. Sed & illud verum est, Nicolaum referre non uno in loco verba earum epistularum quod à tempore Hadriani Pontificis, & Caroli Magni Imp. fieri cœptum est. Prioribus scriptoribus ignotæ fuisse videntur. Sed ad varietatem veniamus, de qua paucis agemus, quando totam epistulam legere licet. Initio vox *vere* tollenda

H h 3 est,

^a *Dist. 19. c. 1.*

sunt. Sententia elicitur ex *epist.* cujus initium, *Proposueramus*. Ivo p. 4. c. 211. (*Fons omittitur. Vid. lib. 1. dial. 20. add. 1.*)

est, cum Gratianus ait: *ita ut, quod vere sedes Apost. probavit, hodie teneatur acceptum.* In appendice est, *ita ut, quod sedes Apost. probat hodie, teneatur acceptum.* Ivo tollit vocem *vere*, cetera, ut Gratianus habet. B. Idem est in veteri libro. A. Illa quoque tollenda sunt: *& ideo inter canones non esse assumenda*: quæ neque apud Ivonem sunt, neque in appendice. B. Interpretis fortasse verba fuerunt, in veteri libro nulla sunt. A. Pro *Cum & ipsi &c.* in omnibus illis scribendum: *cum ipsi &c. illis.* Ivo tamen, vel *pro illis*, scribit. B. In veteri est, ut in appendice & *imminutis*, pro *diminutis*: ut apud Ivonem. A. Pro illis, *qui ante ipsum fuit, vel post ipsum est, ad aliquod institutum, vel rescriptum recipiendum est*: scribendum ex appendice: *qui ante, vel post ipsum fuit, est aliquod institutum, vel scriptum recipiendum.* Ivo aliquod, pro *ad aliquod, & scriptum*, pro *rescriptum*: cetera, ut Gratianus habet. B. In veteri est, ut in appendice. A. Quod post alia dicitur *caput esse x. Leonis in Corpore canonum, v. pro x.* scribendum est tum ex ipso libro, tum ex Ivone, & appendice. In conciliis est *caput extremum epistulae primæ.* B. In veteri libro est. *Ait enim capitulo quinto suorum Decretalium.* A. Mox in Leonis verbis pro *bonæ recordationis*, scribendum, *beate record. & pro illis, ita nostra declaratione custodi*
diri

diri mandamus: scriptum in conciliis est: ita vestram dilectionem custodire debere mandamus. Idem etiam est in libro Cæsaraug. ^a In appendice est: ita vestra dilectioni custodiri mandamus. In Corpore canonum: ita à vestra dilectione custodire debere mandamus. Vox debere apud Ivonem desideratur, cetera sunt. B. In Achillis libro duplex scriptura cognoscitur: altera est Ivonis, altera conciliorum omisso eodem verbo custodire. A. Ego conciliorum scripturam magis probo: mox illam, quæ in corpore canonum est. In extremo capite pro illis, per singula corporum volumina, scribendum, per singula voluminum corpora, ut in omnibus illis libris est, appendice, Ivone, & Cæsaraugust. ^b B. Sic etiam est in veteri illo libro. ^c ² Venio ad caput

H h 4 *tertium*

^a Cæs. lib. 1. c. 32. ^b Cæs. lib. 2. c. 18. ^c Distinct. 20. c. 2.

² Gratiani verba sunt ante caput 1. distinct. 19. in eodem libro. De his ita scribit Nicolaus Papa Archiepiscopis, & Episcopis per Gallias constitutis. Si Romanorum Pontificum &c. In margine est. Ivo p. 5. c. 33. Et ad verba illa, capitulum sancti Papa Innocentii, additur. Innoc. PP. I. ad Exuperium epist. 3. c. ult. Et ad illa, unum Beati Leonis capitulum, additur, Leo PP. I. epi. 1. in fine. Et ad verba, cap. decimo, additur, al. quinto

tertium Cochlæi, cuius initium, *Si decreta*, quod esse ait *extremum distinct.* xx. clero CP. sed neque extremum est, neque clero inscribendum, sed *Photio CP.* ut apparet ex registro *Romæ edito* epist. vi. cuius initium, *Postquam beato*, quam lectam esse diximus in synodo iix. actione iv. In libro *Cæsaraug.* ^a *Michaëli Imp.* apud Gratianum, clero CP. non recte est inscriptum. ³ Nunc ad *titulum sextum* de Imperatoribus

Cæsar. lib. 2. c. 48.

al. quinto suor. decr. *Et ad illa, Papa Gelasius hæc adduntur.* Gelasius Papa I. cum 70. Episcopis. Habetur sup. 15. dist. c. sancta Romana. p. Item decretales. *In notis est.* Cum ipsi) Locus fuit emendatus ex ipsa epistola Nicolai, quæ Romæ manu scripta habetur: & nuper impressa est in appendice bibliothecæ sanctorum patrum: ut dictum est supra dist. 10. c. leges. (*scribe, lege*) in qua epistola multa alia habentur ad epistolas decretales etiam antiquissimas pertinentia.

³ *Capitis secundi, Si decreta, distin. 20. in eod. libro inscriptio hæc est.* Item Nicolaus I. Photio, in epistola, cuius initium est, (*Postquam Beato Petro.*) *In marg. hæc sunt.* Est eadem epist. 6. ex qua sumptum est c. quod dicitis. supra dist. 16. Ans. l. 3. c. 33.

ribus veniamus sub quo sunt *capita sex* ex epist. ad Michaëlem Imp. *Caput primum* mendose dicitur esse apud Gratianum ^a *distin. x. caput primum*, cum sit *caput quintum*, cujus initium, *Imperium*. Quattuor capita habet Gratianus *distinct. xcvi.* ^b De quibus, hoc tantum dicam ex Gelasii Pontificis verbis in tomo de anathematis vinculo, sic enim in conciliis inscribitur, fumpfisse Nicolaum illa verba, *Cum ad verum ventum est &c.* & Cypriano adscribere Gratianum *distinct. x.* ^c post Ivonem. ^d Verborum varietas non est contemnenda. Non enim recte *distinct. xcvi.* scripta sunt. cum ante illa, *actib. propriis*, desideretur vox *SIC*, & pro illis, *& ut Christiani*, scribi debeat, *ut & Christiani*: quæ recte Ivo, & Anselmus ^e scripserunt. Quod etiam *alio capite*, cujus initium, *Satis evidenter*, ex Theodosio minore ad *synodum Ephesinam* refertur, id esse opinor *actione prima capite xxxi. in eadem synodo* relatum. Apud Gratianum pro *synodum nostram*, scribendum est, *synodum vestram*, ut in conciliis est, & apud Anselmum. †

H h 5

Caput

^a Dist. 10. c. 5. imperium. ^b Dist. 96. c. 4. ubinam. c. 5. denique. c. 6. cum ad verum. c. 7. satis evidenter. ^c Dist. 10. c. 8. quoniam. ^d Ivo par. 4. c. 188. in decret. ^e Ans. lib. 1. c. 72.

† Ante caput quintum, Imperium vestrum. dist. 10.
hac in

Caput sextum, cujus initium, *Non quales*, apud Gratianum^a est *causa prima*, & apud Ivonem,^b

& An-

^a I. q. I. c. 86. *non quales*. ^b Ivo par. 5. c. 18. *decret.*

hac in eodem libro verba sunt. Item Nicolaus Papa I. in epistola ad Michaellem Imperatorem, cujus initium est, (Proposueramus) *Capitis 8. Quoniam idem. e. dist. inscriptio est.* Item Nicolaus Papa I. in epistula 7. ad Michaellem Imperatorem. *In notis additur.* Huic capiti in codicibus impressis erat præpositus hic titulus, Cyprianus Juliano Imperatori: quod est contra omnem temporum rationem. In manuscriptis omnibus excepto undecimo Vaticano, abest dictio Imperatori, quemadmodum. & apud Ivonem. Nonum autem habet, Juliano Episcopo. aliud pervetustum, Jubiano. Ceterum integrum hoc caput est in epistola Nicolai ad Michaellem Imp. quæ incipit, Proposueramus: ex quo refertur infra dist. 96. c. cum ad verum. una cum aliis verbis ejusdem epistolæ, ex quibus hæc pendent. Et sumptum est ex Gelasio in tomo de anathematis vinculo. Propria) In originali est, propriam volens medicinali humilitate sursum efferri. Ivo habet, ut Gratianus hic in plerisque codicibus. In nonnullis tamen est, propria volens medicinali humilitate sursum efferri: quemadmodum.

& Anselmum^a ex eadem epistula ad Michaelem
 Imp. s. Nunc ad titulum VII. de Regib. venia-
 mus.

^a *Anf. d. c. 72.*

admod. etiam infra dist. 96. c. cum ad verum.
 Apud Gelasium loco indicato legitur, sic actio-
 nibus propriis, dignitatibusque distinctis offi-
 cia potestatis utriusque discrevit, suos volens
 medicinali humilitate salvari, non humana su-
 perbia rursus intercipi, ut & Christiani &c. *In*
marginē est. Ivo p. 4. c. 188. infra dist. 96. c.
 cum ad verum. In Casu. Julianus Imp. vendi-
 cabat sibi imperium, & Pontificatum: quod lo-
 cum habuit in veteri testamento. Sed dicit Cy-
 prianus &c. *Distin. 96. c. 4. Ubinam legistis. in-*
scriptio est. Item Nicolaus Papa in epist. ad Mi-
 chaëlem Imp. quæ incipit (Proposueramus) *In*
marginē est. *Anf. l. I. c. 75. Capitis 5. e. dist. cujus*
initium est, Denique hi. inscriptio est. Idem in ea-
 dem epistola. *Et in marginē.* *Anf. ibid. Capitis sex-*
ti, Cum ad verum. inscriptio hæc est. Idem paulo
 inferius. *In marginē est.* supra dist. 10. c. quoniam.
 Ansel. ibid. *Et in notis.* Ad verum. Post ultima
 verba capitis antecedentis sequitur continenter
 in eadem Nicolai epistola. Fuerunt hæc ante
 adventum Christi &c. Sed cum ad verum ven-
 tum est, eundem regem, atque Pontificem ultra
 sibi &c. Nihil autem mutatum est & ob glos-
 sam₂

mus. cuius *septem capita* Cochlæus refert, ex quib. quattuor habent hanc inscriptionem, *Nicolaus Lothario Regi*. De his hodie dicemus. *Caput primum* refert Gratianus *distin. LXIII.*^a de quo scire cupio, quid selecti viri sentiant. Ego tantum invenio in libro Cæsaraugust.^b eandem inscri-

^a *Dist. 63. c. 4. porro.* ^b *Cæs. lib. 3. c. 65.*

fam, & quoniam est initium capitis. Nonnulla vero alia huc pertinentia notata sunt supra distinct. 10. c. quoniam. *Inscriptio cap. 7. Satis evidenter. e. dist. est.* Idem in eadem paucis interjectis. *In margine est. Ansel. l. 1. c. 71. Et vers. Sed & Theodosius.* Rufinus in hist. lib. 1. c. 2. *In notis est.* Theodosius minor) Verba hæc sunt accepta ex epistola Theodosii, ac Valentiniani Imperatorum synodo Ephesina per Candidianum missa, quæ est in extremo primæ actionis ipsius synodi. In versione antiqua, quæ servatur in bibliotheca Vaticana, & quæ Lutetiæ edita est, eadem plane hoc loco habentur verba cum his, quæ refert Nicolaus, & optime conveniunt cum Græcis.

5 *Inscriptio capitis 86. Non quales. l. q. 1. in eodem libro Romano hæc est.* Item Nicolaus Papa Michaëli Imperatori in epist. quæ incipit (Proposueramus.) *In margine est. Ansel. l. 1. c. 75. Ivo par. 5. c. 18.*

inscriptionem. B. Notant selecti viri, exstare epistolam ad Lotharium, item aliam de eadem re ad Episcopos regni Lotharii: sed ego diu quæsitam neutram inveni. ⁶ A. Quid illam, ex qua sumitur *caput quartum*,^a cujus initium, *Præcipue Gualdrada*? B. In veteri libro exstat, & principium ejus epistolæ est, *Audito reverte-
tente misso*. Magna quoque pars ejus exstat in historia Reginonis, cujus pars edita est Romæ post Nicolai epistulas. Pro *Gualdrada*, illic est, *Waldrada*. C. Ant. Contius notat vocem *Præcipue*, cum *Æ.* scribendam in fine, quod nomen fuerit proprium ejus mulieris. Estne hoc in aliquo ex his libris? B. Nullum vestigium exstat. Sed neque apud Anselmum, qui hujus capituli verba refert. Pro verbo *declina*, quo Gratianus, & Anselmus^b utuntur, est in veteri libro, & apud Reginonem, *declinans*, & adduntur hæc: *& ejus consortium perpetua oblivioni contradens*. Post vocem, *sequestrata*, alia quoque verba ommissa sunt. sed & post vocem *passione*, hæc addi possunt, *& brevissimi temporis desiderio*. Pro illis, *ad perenne traharis exitium*, est illic, *ad sulphureos*

^a II. q. 3. c. 3. præcipue. ^b Ans. lib. 12. c. 36.

⁶ Hæc etiam est inscriptio in eodem libro capituli quarti, Porro scias. dist. 63. Item Nicolaus Papa I. Lothario Regi. In marg. est. Ivo p. 5. c. 357.

phureos fetores, & ad perenne tr. ex. Pro illis, ut ait beatus Gregorius: plura sunt in veteri libro. Sed ut manifestius vera nos dicere scias, beatum Papam Gregorium audi, qui ait. Sunt autem verba Gregorii parte III. Pastoralis cap. v. 7 A. Nunc de alio capite tibi dicendum est, cujus initium, *Ita corporis*,^a quod Ivo, & Gratianus esse Nicolai ad Lotharium Regem prodiderunt & ex eadem epistula idem Ivo^b esse ait aliud caput, cujus initium est, *An non districta*.^c B. De his duobus

^a II. q. 3. c. 96. *ita corporis*. ^b Ivo par. 8. c. 227. *decret.* ^c 24. q. 3. c. 19. *an non*.

7 Quod ad caput tertium attinet, cujus initium, *Præcipue Gualdrade*. II. quest. 3. hæc est in eod. libro ejus inscriptio. Item Nicolaus Papa ad Lotharium Regem in epistola, cujus initium (*Audito*.) In margine est. Anselm. l. 3. c. 66. Regino chron. l. 2. Et ad verba, ut ait beatus Gregorius, additur, *Pastor. p. 3. c. 5. Et in notis*. Sumptum est caput hoc ex epistola Nicolai, quæ incipit, *Audito revertente misso vestro*. & extat Romæ in monasterio Dominicanorum. est autem quasi in epitomen redactum (*redacta scribo*) multis verbis omissis. Hujus epistolæ bonam partem refert Regino libro secundo Chronicorum.

duobus capitibus nihil certi accepi.⁸ A. De ceteris agemus, cum licebit.

De eadem Re.

DIALOGUS DECIMUSQUINTUS.

A Ecquidnam lucri ex Romanis pagellis fecistis? C. Sunt multa nobis grata, Illud in primis, quod invenimus caput quoddam falso *Entychiano* adscriptum non à Gratiano^a solum, sed à veteribus quoque, Burchardo,^b Ivone,^c & Anselmo,^d & alio nobis ignoto, Polycarpo:^e recte vindicatum *Theodulpho Aurelianensi cap. xxvi.* quod à te quoque fuerat animadversum.^f A. *Polycarpus* non est scriptoris nomen, sed libri à *Gregorio presbytero collectore canonum*

^a 22. q. 1. c. ult. ^b *Burc. lib. 12. cap. 14.* ^c *Ivo par. 12. c. 71. dec.* ^d *Anf. lib. 11. c. 65. vel 71. in Rom.* ^e *Polyc. lib. 6. tit. 11.* ^f *Libro 1. dial. 13.*

⁸ *Eadem quest. tertia capitis 96. Ita corporis. in eod. libro inscriptio est. Item Nicolaus Papa Lothario Regi. In margine hac sunt. Ivo p. 8. c. 227. Et vers. Probat. additur, supra ead. Teugualdum. Inscriptio cap. 19. An non districta. 24. q. 3. est. Item Nicolaus Papa Lothario Regi. In margine est. Ivo p. 8. c. 227.*